

Gordan Polić

U sustavu Panjkov ponor - Varičakova špilja

motivima, nastalih tijekom speleoronilačkih ekspedicija i drugih speleoloških akcija.

- Godine 2012. po prvi puta je objavljen crtani strip speleološke tematike »Legenda o mlinarevoj unuci Nevi i špilji Golubnjači - kraljici Bukovice« (autor Tihomir Kovačević - Tihi, realizacija akademskog slikara Željka Lordanića - Lorda).

Suradnja

DDISKF je tijekom svoga djelovanja ostvario izuzetno uspješnu suradnju s brojnim udrugama, kako u Hrvatskoj tako i na međunarodnoj razini.

Važno je izdvojiti speleologe iz Mađarske koji niz godina sudjeluju u istraživanjima na speleoronilačkim ekspedicijama na području Hrvatske. S tim u vezi sklopljen je sporazum o suradnji s društvom SZKBE iz Szegeda (2007.) i partnerski ugovor o suradnji s društvom GBTE iz Tatabanye (2010.).

Ostvarena je dobra suradnja na nekoliko međunarodnih speleoronilačkih ekspedicija sa speleoroniocima iz Češke, Slovačke, Italije, Švicar-

ske, Španjolske, Turske te speleolozima iz Bosne i Hercegovine.

Kako je već spomenuto, ostvarena je izvrsna suradnja s ovim speleološkim udrugama u Hrvatskoj: HBSD, SO HPD »Željezničar« - Zagreb, SO HPK »Sveti Mihovil« - Šibenik, SD »Proteus« - Poreč, SK »Ursus spelaeus« - Karlovac, SK »Samobor« - Samobor, SO HPD »Kamenar« - Šibenik...

Umjesto zaključka

DDISKF je aktivna speleološka organizacija koja istražuje, prvenstveno speleoronilačkim i speleološkim tehnikama na području Hrvatske i susjednih država. Ostavlja dubok trag sa svih tih istraživanja nizom topografskih nacрта, bio-speleoloških, paleontoloških i arheoloških nalaza, fotografskih i filmskih zapisa, dužim i kraćim dokumentarnim filmovima, umjetničkim djelima... Na kraju, DDISKF je nezaobilazna karika u lancu speleološkog života hrvatske speleologije i svih čimbenika vezanim uz nju.

Tihomir Kovačević - Tihi

SPELEOLOGIJA U MEDIJIMA

Knjige, monografije, zbornici

RADOVI

Zavoda za znanstveni rad Varaždin
Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti
br. 22, Zagreb - Varaždin 2011.

U zborniku su objavljeni radovi s Međunarodnog znanstvenog skupa održanog u Ivancu 20. studenog 2010. pod nazivom »Mirko Malez - život i djelo 1924.- 1990. - 2010.«

Od ukupno 12 objavljenih radova 6 ih je izravno vezano uz Mirka Maleza, našega nekadašnjeg aktivnog člana, tj. člana Speleološke sekcije Planinarskog društva »Željezničar« (1951.- 1955.) i počasnog člana od 1968. To su ovi radovi:

- Marijan Kraš: Djetinjstvo i mladost Mirka Maleza (1924.-1948.), str. 67-77
- Roman Ozimec i Hrvoje Cvitanović: Speleološko djelovanje Mirka Maleza, str. 79-106
- Željko Tomičić: Akademik Mirko Malez - pionir hrvatske speleoarheologije, str. 107-136
- Mladen Garašić: Doprinosi Mirka Maleza speleologiji u Hrvatskoj, str. 137-165
- - Eduard Kušan: Mirko Malez u Ivanečkim kalendarima, str. 167-184
- Roman Ozimec i Dubravko Šincek: Speleološki objekti planinskih masiva SZ Hrvatske, str. 201-232

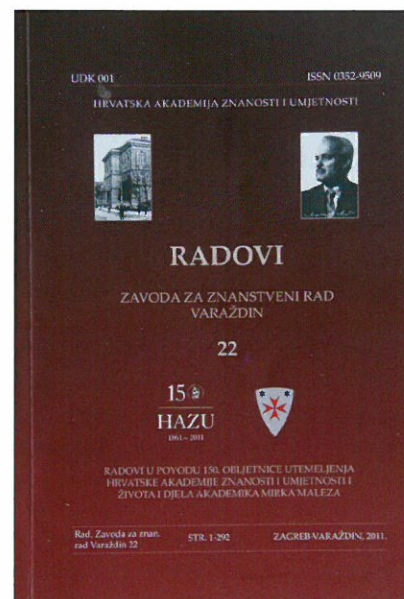
Vlado Božić

Zbornik sažetaka Znanstveno-stručnog skupa »Posebne vrijednosti dubokog krša«

Zbornik su pripremili dr. Nenad Buzjak i dr. Darko Bakšić, koji su napisali i uvod.

Bilo je prijavljeno 27 radova (predavanja). Sažeci nekih radova napisani su po običaju na pola stranice, a drugi na dvije stranice, s popisom literature. Redosljed sažetaka načinjen je prema njihovom prispjeću organizatorima, a to su:

- Speleološka istraživanja dubokih jama u NP Sjeverni Velebit (D. Bakšić, D. Paar i L. Mudronja)
- Upravljanje špiljom Veternicom (Tajana Ban Čurić)
- Jamski sustav Kita Gaćešina - Draženova puhaljka u brojevima (Aida i Teo Barišić)
- Fauna dubokih jama sjevernog Velebita (J. Bedek, M. Lukić, B. Jalžić, R. Ozimec, H. Bilandžija, T. Dražina, D. Hamidović, M. Pavlek, I. Patarčić i A. Komerički)

- Što molekule kažu o spužvama i školjkašima iz Lukine jame? – Primjena molekularno-genetičkih metoda u biospeleologiji (H. Bilandžija, D. Hmura, B. Jalžić i H. Četković)
- Temeljna geomorfološka obilježja i geokološko vrednovanje reljefa sjevernog Velebita (N. Bočić, N. Buzjak, S. Faivre, M. Pahernik, V. Vidović i M. Kovač)
- Podsjetnik na istraživanje Lukine jame 1992.-1995. – povodom 20 godina otkrića prve »tisućice« u Hrvatskoj (Vlado Božić)
- Mikroklimatska svojstva speleoloških pojava s naslagama trajnog leda i snijega (sjeverni Velebit) (N. Buzjak, D. Paar, D. Bakšić i M. Kovač)
- Karst and Caves of Kanin Mountains (Franci Gabrovšek)
- Nalazi šišmiša u dubokim speleološkim objektima Hrvatske (Daniela Hamidović)
- Ekspedicija Lukina jama – sifon 2012./2013. (Branko Jalžić)
- Geološka istraživanja u svrhu zaštite i promicanja geoloških vrijednosti NP Sjeverni Velebit (Dubravka Kljajo)
- Geološka istraživanja u dubokim jamama sjevernog Velebita (Damir Lacković, Andrej Stroj i Ivo Velić)
- Izotopni sustav siga kao pokazatelj promjena paleookoliša (Nina Lončar i Maša Surić)
- Posebnosti skokuna (Collembola) dubokih jama Hrvatske (Marko Lukić)
- Uloga dubokog krša u hidrologiji: Primjer proučavanja vremenskih serija stabilnih izotopa (D. Mance, D. Lenac, T. Hunjak, H.O. Lutz i Z. Roller-Lutz)
- Monte Cucco Karst (Italy): Geology and Hydrogeology of a deep hypogenic Cave (M. Menichetti i F. Salvatori)
- Skeletni ostaci životinja u dubokim jamama na primjeru Munižabe (Kazimir Miculinić)
- Istraživanje jamskog sustava Lukina jama – Trojama 2010. i 2011. godine (Luka Mudronja)
- Multidisciplinarna istraživanja dubokih jama NP Sjeverni Velebit (D. Paar, A. Stroj, D. Lacković, D. Bakšić i V. Radolić)
- Europske direktive s područja očuvanja prirode i zaštite speleoloških objekata (Ivana Plavac, Jasminka Radović i Neven Trenc)
- Metoda istraživanja kompleksnih speleoloških objekata na primjeru jamskog sustava Kita Gačešina – Draženova puhaljka (Goran Rnjak)

- Primjena prirodnih radioaktivnih izotopa ^{14}C i ^3H u istraživanju krša (Andreja Sironić i Nada Horvatinčić)
- Hidrogeološke značajke krškog masiva sjevernog Velebita (Andrej Stroj)
- Vrijednosti krša morskih dubina – zapisi iz podmorskih siga (Maša Surić)
- Jama Muda labudova na Crnopcu – prilog zaštiti, očuvanju i održivom gospodarenju kršem i podzemnim krškim fenomenima (Stipe Tutiš)
- Zdravstveni aspekti duljih boravaka istraživača u špiljama (J. Železnjak, Lj. Josipović, Č. Josipović i D. Paar)

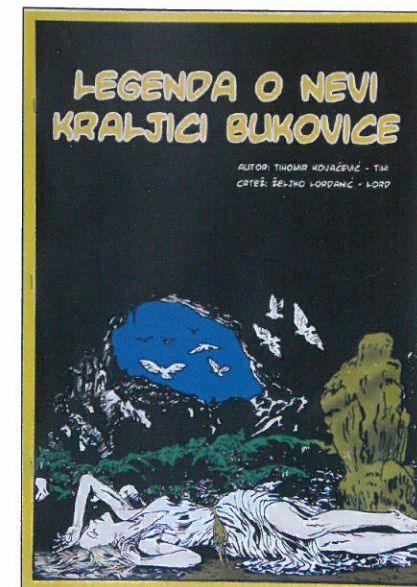
Predstavljeno je i 16 postera. Opisi nekih su vrlo kratki, dok su za neke opisi napisani na dvije stranice, s popisom literature.

- Nevidna voda (Goran Rnjak)
- Nacrt jamskog sustava Kita Gačešina – Draženova puhaljka (Teo Barišić)
- Uloga pleistocenske oledbe na razvoj krša na području Velebita (N. Bočić, S. Faivre, M. Kovačić i N. Horvatinčić)
- Jama Olimp na sjevernom Velebitu – speleološka, geološka i geomorfološka obilježja (N. Bočić, Z. Balaš, Ž. Bačurin i J. Granić)
- Hydrogeologic, geomorphologic and geologic research in Renejevo brezno (Kanin, Sloveni-

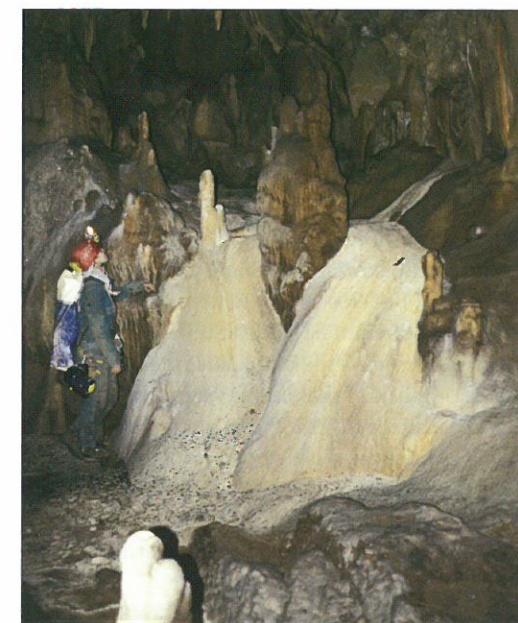
- ja) (M. Covington, F. Gabrovšek, M. Perne i M. Prelovšek)
 - Nove svojite skokuna (Collembola) u dubokim jamama Velebita (Tamara Čuković i Marko Lukić)
 - Špilja Munižaba (Park prirode Velebit) (T. Čuković, D. Bakšić, A. Stroj, V. Radolić i D. Paar)
 - Specifičnosti zaštite velikih jama i špilja (M. Malenica, A. Čukušić, T. Čuković i D. Paar)
 - Fizikalna i kemijska istraživanja u jamskom sustavu Velebita (D. Paar, M. Ujević-Bošnjak, D. Bakšić, A. Stroj, D. Lacković i V. Radolić)
 - Suvaja, špilja koja sadrži vodu (Edin Smajić i Emir Trožić)
 - Planirana istraživanja siga speleoloških objekata šireg zadarskog prostora (2012-2015) (M. Surić, R. Lončarić, N. Lončar i N. Buzjak)
 - Hidrogeološke karakteristike idealnog toka Sanice (Emir Trožić i Edin Smajić)
 - Zaštita Špilje u kamenolomu Tounj (Marina Trpčić)
 - Zaštita špiljskog sustava Đula - Medvedica – novo vrijeme donjeg grada bajki (M. Trpčić, V. Vučić i Ž. Janjanin)
 - Slovačka jama (NP Sjeverni Velebit) (R. Železnjak, J. Železnjak, D. Lacković, D. Bakšić i D. Paar)
 - Speleološke pojave i ustanove za upravljanje zaštićenim područjima (Morena Želle i Tatjana Vujnović).
- Na kraju Zbornika objavljen je popis 128 sudionika i indeks autora. Zbornik ima 46 stranica.
- Vlado Božić

Strip – Legenda o Nevi, kraljici Bukovice

Zadovoljstvo je izvestiti da je u ljetu 2012. naš kolega iz DDISKF-a, Tihomir Kovačević – Tih, objavio i jedan speleološki strip, posvećen špilji Golubnjači – kraljici Bukovice, koja se nalazi pokraj Kaštela Žegarskog u Dalmatinskoj zagori. Speleolozi koji su posjetili ovu lijepu špilju znaju da je DDISKF pred nekoliko godina počeo uređivati špilju za turističke posjete. Postavljene su stube za silaz u prvu dvoranu, osvijetljenu djelomično i danjim svjetlom, u kojoj se već mogu vidjeti mnogi sigasti ukrasi. Neke od siga, kao i bujno raslinje u dosegu danjeg svjetla u kojem ima i životinja s površine, kao npr. žaba, moglo

bi podsjetiti na legendu o djevojci Nevi. Sige raznih oblika i životinja iz ulazne dvorane nadahnule su speleologa Tihomira Kovačevića da sročio tekst legende, a strip je ilustrirao crtač Željko Lordanić – Lord. Strip je rezultat suradnje dvojice vršnjaka koji se znaju još iz djetinjstva. Na-

Legenda o Nevi - Je li Neva tu negdje?

Vlado Božić

slovnice je kreirao Marjan Prpić – Luka, također član DDISKF-a.

Strip ima 10 stranica formata A-4, polutvrde korice i 50 slika (crteža).

Priča govori o mlinarevoj unuci Nevi, koju je na proslavi njenog 16-og rođendana ugrabila zla vještica u namjeri da je odnese. Djevojku su pokušala osloboditi četiri mladića, ali je vještica udarila štapom o tlo koje se uz gromoglasnu tutnjavu otvorilo i nastala je duboka jama. Vještica je tada konje mladića pretvorila u vilinske konjice koji su odletjeli, a mladiće je pretvorila u žabe. Neva se otimala vještimi, ispala joj iz naručja, pala na dno jame i umrla. Vlada podzemlja Veles razljutio se na buku koju je izazvala vještica pa ju je protjerao duboko u špilju i zabranio joj izlaz.

Od tada se u ulaznoj dvorani špilje Golubnjače može među brojnim sigama vidjeti lik Gospe kako bdije nad umrlom Nevom i žabe kako bezuspješno u zelenilu traže otetu djevojku Nevu.

Na stražnjoj stranici nalaze se kratke biografije autora i crtača.

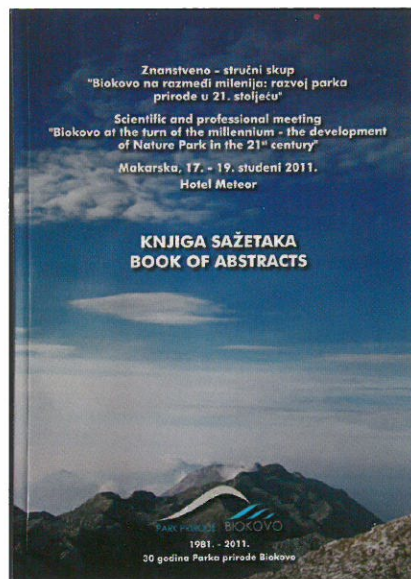
Strip se može nabaviti kod autora.

Vlado Božić

Knjiga sažetaka znanstveno-stručnog skupa »Biokovo na razmeđu milenija: razvoj Parka prirode u 21. stoljeću«

Skup je održan u Makarskoj od 17. do 19. studenoga 2011. povodom 30. obljetnice Parka prirode Biokovo. Knjiga je formata A4, tiskana na 116 stranica, a sadrži 51 sažetak referata, od kojih su neki zanimljivi speleolozi. Npr. R. Ozimec, J. Bedek, B. Jalžić i M. Lukić pisali su o špiljskoj fauni Biokova; B. Jalžić i P. Bregović o špiljskim tipskim lokalitetima podzemne faune Biokova; J. Bedek o špiljskim kopnenim jednakožnim rakovima na području Biokova; R. Ozimec i M. Pavlek o špiljskim paucima Biokova; M. Lukić o špiljskim skokunima na području Biokova; D. Lacković o istraživanju jame Amfore (-788 m); K. Miculinić o pleistocenskoj fauni Biokova; N. Matić, I. Miklošić i S. Bušelić o koncentraciji radona u Jami na Sarancu na Biokovu i K. Protrka, R. Ozimec i H. Škrabić o monitoringu speleoloških objekata u PP-u Biokovo.

Vlado Božić

Biospeologica Dinarica

Ova brošura nas upoznaje s projektom i internetskom bazom podataka o tipskim lokalitetima u dinarskom kršu. Područje pokriveno projektom nije geopolitički određeno, a u njemu definirano područje Dinarida sadrži teritorij Slovenije, Hrvatske, BiH, Crne Gore, Srbije i Albanije. Kako znanstvena istraživanja podzemlja potječu upravo s dinarskog krša, prostor obiluje objektima iz kojih su opisane mnoge endemič-

ne, ali i rasprostranjene vrste špiljske faune. Uz objašnjenje što su tipski lokaliteti i kako pristupati bazi podataka, težište je stavljeno na ekološke aspekte i zaštitu ekosustava putem zaštite tipskih lokaliteta. Izdavač je Hrvatsko biospeleološko društvo (HBSD), a jedan od ciljeva projekta je i nastavak izdanja Atlasa tipskih lokaliteta.

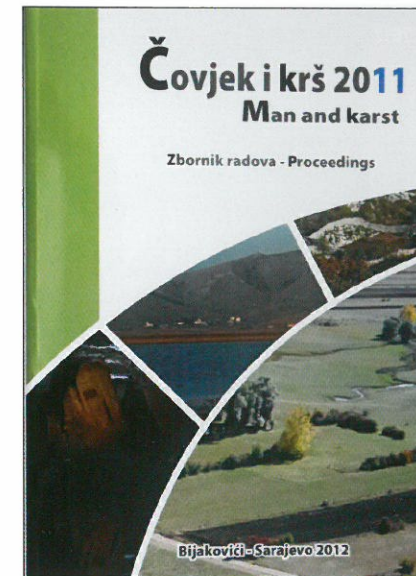
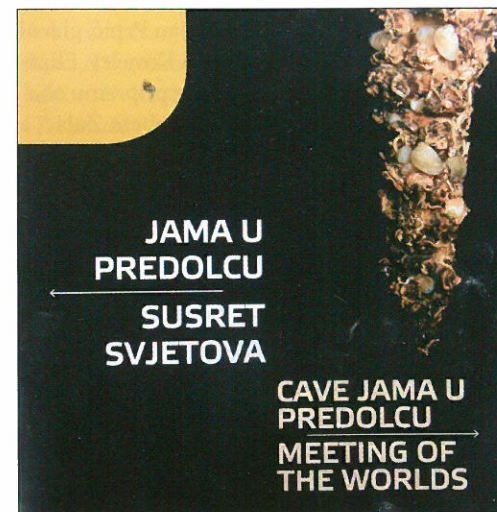
Milivoj Uroić

Jama u Predolcu – susret svijetova

Brošura predstavlja, na hrvatskom i engleskom jeziku, jamu kod Metkovića duljine 56 m i dubine 20 m, s težištem na njezinoj najvažnijoj biološkoj vrijednosti – koloniji slatkovodnog školjkaša *Congerina kusceri*, terciarnog relikta roda *Congerina* koji se do 1934. smatrao izumrlim. Detaljno su opisani geološki, speleološki i biološki aspekti jame, uz nacrt, opise i obilje fotografija u boji.

Brošuru su u nakladi 2000 primjeraka izdali Baštinić - Udruga za promicanje zaštite prirodne baštine Neretve i Hrvatsko biospeleološko društvo. Ova brošura nesumnjivo doprinosi turizmu i širenju ekološke svijesti te predstavlja uzor kako bi (bio)speleološki lokalitet trebao biti prezentiran speleolozima i široj javnosti, što uključuje turiste, lokalno stanovništvo i jedinice lokalne uprave.

Milivoj Uroić

Zbornik radova »Čovjek i krš 2011«

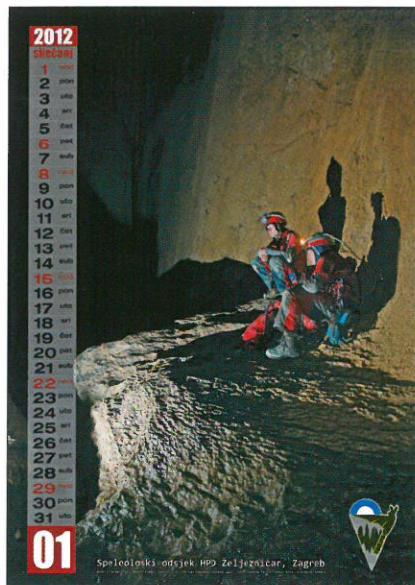
Zbornik objavljuje radove sa znanstveno-stručnog skupa Čovjek i krš, održanog u Bijakovcima – Međugorju od 13. do 16. listopada 2011. Na skupu se okupilo 75 sudionika iz zemalja Dinarskog krša: Italije, Slovenije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Srbije i Crne Gore te iz Španjolske. Održano je 36 usmenih izlaganja i prikazano 14 postera, s tematikom morfologije, okoliša, biologije krša i turizma.

U Zborniku je objavljeno 20 radova podijeljenih u četiri tematske cjeline (Morfologija - 5, Okoliš - 5, Biologija - 2, Turizam - 2) te 6 nerazvrstanih radova razne tematike o kršu.

Hrvatske autore zastupaju članci Kronike Vlade Božića, Dinarski krš – ugroze i načini zaštite Davorina Markovića i Reprodukcijski ciklus vrste *Congerina kusceri* Sanje Puljas. Grupe hrvatskih autora pisale su o Vranskom jezeru (Rubinić, Čuže, Bošnjak i Katalinić), kršu Biokova (Matić, Frančišković-Bilinski i H. Bilinski) i vegetaciji jama srednje Dalmacije (Vladović, Rađa i Ževrnja).

Osim radova hrvatskih autora, svakako vrijedi pogledati i ostale priloge. Uz priličnu širinu tema, svaki bi speleolog trebao naći zanimljiv članak.

Milivoj Uroić

SOŽ-ovi kalendari za 2012. godinu

Po prvi puta u novijoj povijesti SO Željezničar se odlučio pristupiti izradi kalendara sa speleološkom motivima. Nakon očekivanih problemčića s nalaženjem i odabirom fotografija, izabrano ih je 12. Kalendar je izrađen u već poznatoj »speleološkoj« tiskari Tramex iz Ivanca.

Autori fotografija su: Vlado Božić, Danko Cvitković i Ivan Glavaš (SU Spelunka), Hrvoje Grgić, Dalibor Jirkal, Igor Jirkal, Petra Kovač Konrad i Ante Sušić.

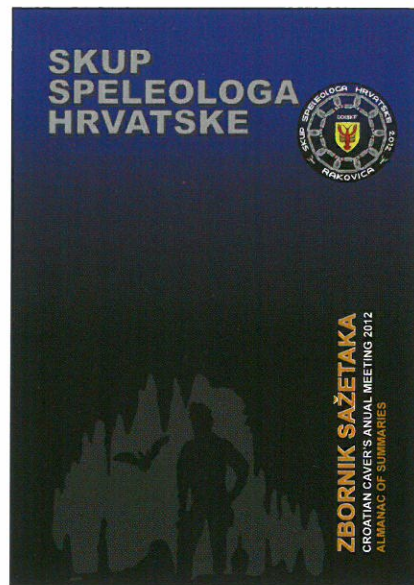
Osim članova SO-a Željezničar kalendar je naručilo i mnoštvo članova iz drugih speleoloških organizacija iz Hrvatske, a nekoliko primjeraka je otišlo i u inozemstvo.

Svakako se nadamo novoj tradiciji i da će se izrada kalendara nastaviti.

Siniša Jembrih

Zbornik sažetaka Skupa speleologa Hrvatske, Drežnik 2012.

Skup speleologa Hrvatske u Drežniku Gradu popratio je i Zbornik sažetaka koji sadrži 130 stranica. Sadržaj je raščlanjen na poglavlja: Predavanja, Poster, Filmovi, Okrugli stolovi, Natječaj za najbolju speleološku fotografiju, O nama - DDISKF i »Legenda o Nevi kraljici Bukovice« (prvi crtani speleološki strip u Hrvatskoj). Uvodnik o Drežniku Gradu, njegovoj povijesti i speleo-

logiji napisao je urednik Zbornika Marjan Prpić - Luka, a slijedi uvodno predavanje o Mladenu Šebianu - Negiju, instrukturu speleologije, člana DDISKF-a, preminulom 2011. Svi tekstovi su prevedeni i na engleski jezik. Zbornik je tiskan u 400 primjeraka.

Organizacijski odbor sačinjavali su Alan Kovačević, Tomislav Flajpan - Frf, Damir Pavelić, Tihomir Kovačević, Melita Kovačev, Davor Ostrman, Marjan Prpić, Damir Zurub, Željka Hodak i Ivica Turkalj, a uredništvo Marjan Prpić, glavni urednik, Alan Kovačević, Melita Kovačev, Elizabeta Žalac i Beata Prpić. Grafičku pripremu obavio je Marjan Prpić, lekturu Elizabeta Žalac, a prijevod Melita Kovačev.

Pokrovitelji su bili Komisija za speleologiju HPS-a, Hrvatski speleološki savez, Zagrebački speleološki savez i Općina Rakovica, a izdavač Dinaridi - Društvo za istraživanja i snimanja krških fenomena - Zagreb, Frana Alfirevića 13, 10000 Zagreb. Za izdavača Alan Kovačević, predsjednik. Zbornik je registriran pod br. ISBN 978-953-57386-0-2.

Pregled sadržaja zbornika

Predavanja

Mladen Šebian (1949-2011) (T. Kovačević i M. Garašić), Gravure u špilji na Tržačkoj kosi (V. Božić), Speleoronilačka istraživanja vrulje Zečice (P.

Kovač Konrad, V. Jalžić i N. Buzjak), Istraživanje ponora Brusana (A. Rubinić), Golubinka u Grulovićima (G. Rnjak), Speleološka i speleoronilačka istraživanja špilje Adios u 2012. (M. Prpić), Jelar ponor (T. Barišić), Istraživanje Crnopca u 2012. (Z. Završki), Istraživanje Jamskog sustava Kita Gaćešina - Draženova puhaljka u 2012. (T. Barišić, A. Bakšić i M. Glušević), Ekspedicija Velebita 2012. (R. Železnjak i D. Paar), Međunarodna speleološka ekspedicija Srednji Velebit-Vršelji 2012. (D. Basara), Speleološki logor Dinara 2012. (G. Puljas i S. Puljas), Špiljarski posjet Mađarskoj 2012. (D. Andrić), Hrvatska speleološka ekspedicija u Maleziji (S. Jembrih), Preliminarni rezultati speleološke ekspedicije Ljubuša 2012. (I. Buntić, R. Ozimec i A. Kovačević), Pećina Dugovještica i Mračna pećina - Rogatica BiH (S. Milanolo, N. Preti i G. Domenico Celia), Neke notice iz naše speleološke prošlosti, sadašnjosti i budućnosti (M. Garašić), Revizija speleoloških objekata u prijedlogu Natura 2000 ekološku mrežu u Šibensko-kninskoj županiji (T. Barišić), Zaboravljenim špiljama Hrvatske (D. Kovač i D. Bakšić), Ulazi u naše špilje na starim slikama (V. Božić), Biospeleologija Dinarica: Baza podataka tipskih lokaliteta špiljske faune Dinarida (M. Lukić i sur.), Biospeleološka istraživanja špiljskog sustava Vilina špilja - Izvor Omble (R. Ozimec i sur.), Što nam može reći prokapsnica (N. Lončar), Fotodokumentacija, fotomonitoring i fotoinventarizacija: Alati za dokumentiranje, proučavanje i zaštitu špilja (D. Paar), 10 godina djelovanja SK Ozren Lukić (D. Janton, N. Korač i J. Kalajžić), 10 godina DDISKF (T. Kovačević, A. Kovačević, M. Jelić i D. Pavelić), EU Proteus - zajednički projekt JRS i HGSS pod pokroviteljstvom EU (D. Bakšić, M. Merela i D. Novosel), Tjelesna spremnost u speleologiji (Č. Josipović), Akcija spašavanja iz Jamskog sustava Kita Gaćešina 2012. (D. Bakšić i sur.).

Poster i speleološki nacrti

Multidisciplinarna istraživanja dubokih jama NP Sjeverni Velebit (D. Paar, A. Stroj, D. Lacković, D. Bakšić i V. Radolić), Međunarodna suradnja hrvatskih speleologa (D. Paar), Marifugia cavatica iz Mračne špilje u kanjonu Prače (BiH) (J. Mulaomević i S. Milanolo), Nove hidrotehničke intervencije na zaštiti vodopada Plive u Jajcu (E. Smajić i E. Trožić), Raspodjela i raznolikost špiljskih pau-

ka iz porodica Agelenidae i Nesticidae (*Araneae*) u podzemnim objektima Hrvatske (A. Čukušić, M. Pavlek i R. Ozimec), Raznolikost i rasprostranjenost špiljskih skokuna (*Collembola*) na području Velebita (T. Čuković i M. Lukić), Smanjenje proticajnih profila rijeke Sane zbog prisutnosti aktivnog rasta kolonija sedre (E. Smajić i E. Trožić), Festival speleološkog filma No.2 (D. Basara), SO PD Dubovac - rad u 2012. (D. Basara), Speleološka, hidrogeološka i geološka istraživanja špilje Atilite te špilje H2O-Vodena majka na Srednjem Velebitu (N. Korač, J. Kalajžić, D. Janton, V. Sudar i I. Vlašić), Kvaliteta podzemne vode na području Ravnih Kotara (A. Deklić i K. Samodol), Golubinka u Grulovićima (G. Rnjak i T. Barišić), Jelar Ponor (T. Barišić), Istraživanje Jamskog sustava Kita Gaćešina - Draženova puhaljka u 2012. (T. Barišić, A. Bakšić i M. Glušević), Špilja u kamenolomu Debeljača (T. Barišić), 10 godina šibenske speleološke škole (T. Barišić, A. Barišić, R. Gladović i A. Kučić), 20 godina istraživanja dubokih jama NP Sjeverni Velebit (D. Paar), Molekularna taksonomija špiljske spužvice *Eunapius subterraneus* Sket&Velikonja, 1984 (D. Hmura, H. Bilandžija, B. Jalžić i H. Četković), Zdravstveni aspekti duljih boravaka istraživača u špiljama (J. Železnjak, Lj. Josipović, Č. Josipović i D. Paar), Rasprostranjenost Dinarskog špiljskog cjevaša *Marifugia cavatica* Absolon & Hrabe, 1930, u Hrvatskoj (B. Jalžić, H. Bilandžija i M. Cukrov), Anhidralne špilje u Hrvatskoj (B. Jalžić, M. Cukrov, P. Kutleša i N. Cukrov), Nacrti jame Svadbeni dar (NP Sjeverni Velebit) i jame Jelovača (Roglići) (SD Karlovac), Nacrt jame Mokre noge (SO HPD Mosor).

Dokumentarni filmovi

Bezdanjača pod Vatinovcem (S. Sabljarić, 1968.), Mokre noge (D. Krstulović Opara), Dinara 2012. (S. Sviben), Ekspedicija Malezija (grupa autora), »Explore, learn, share - Youth exchange in Bulgaria« (D. Basara), Skokuni u špiljama (M. Lukić), 2. festival speleološkog filma (kratak presjek filma sa festivala, priredio D. Basara).

Okrugli stolovi

1. Okrugli stol: Jedna rijeka - dva svijeta (Voditelj: Tihomir Kovačević - Tihi / DDISKF)
- Tihomir Kovačević: »Općina Rakovica - Regionalni park prirode«

- Vlado Božić: »Utvrdene špilje Rakovice«
- Hrvoje Dragučica: »Znanstvena istraživanja geobaštine i bioraznolikosti rakovičkog podzemlja kao temelj osnivanja regionalnog parka«.

2. Okrugli stol: Speleoronjenje u Hrvatskoj (Voditelj: Tomislav Flajpan – Frf, DDISKF)
- DDISKF: Pregled istraživanja 2010-2012.

O nama

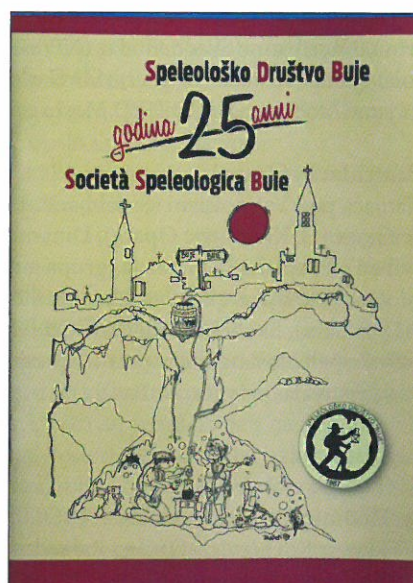
- Deset godina Dinarida - društva za istraživanja i snimanja krških fenomena (Tihomir Kovačević - Tihi, Alan Kovačević, Damir Pavelić i Marijana Jelić).

Strip Legenda o Nevi kraljici Bukovice (autor: Tihomir Kovačević – Tihi; crteži: Željko Lordanić – Lord).

Tihomir Kovačević – Tihi

Speleološko društvo Buje – 25 godina

Speleološko društvo Buje uredilo je i izdalo 2012. godine knjižicu pod naslovom »Speleološko društvo Buje – 25 godina / 25 anni – Società Speleologica Buie«. Riječ je o knjižici formata A5 koja na skromnih ali simboličnih 25 stranica donosi kolaž tekstova raznih autora. Pola tekstova je na hrvatskom, pola na talijanskom, a jedan na

engleskom jeziku. Samo je završni tekst na hrvatskom i na talijanskom.

Društvo je osnovano 1987. Jedan od utemeljitelja bio je Venicio Potleca, speleolog i speleoroničar koji je stradao 1993. roneći u Zelenom viru.

Kroz priče i sjećanja na pojedine događaje iscrta se rad društva kroz sve ove godine ali i ranija povijest speleologije na Bujštini. Sve to upotpunjuju dvije pjesme, Il santuario i Ča se va jamah najde, te fotografije i nekoliko speleoloških nacrti. Mea Bombardelli

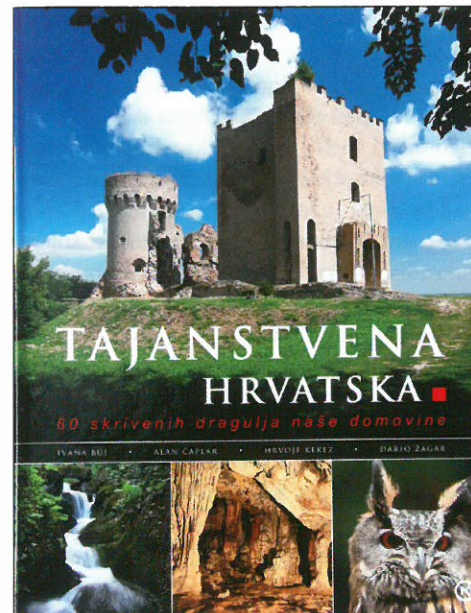
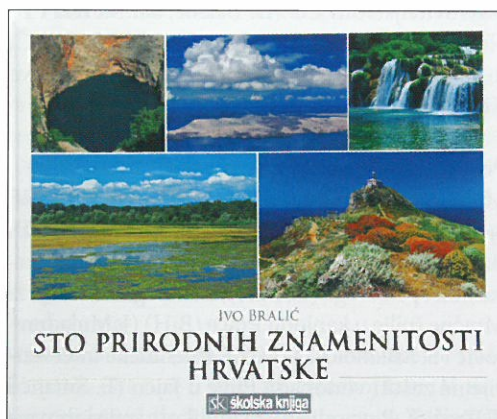
Ivo Bralić: Sto prirodnih znamenitosti Hrvatske

Ivo Bralić, geograf u mirovini, po svom je izboru odabrao sto najzanimljivijih prirodnih znamenitosti i o svakoj napisao osnovne podatke te priložio mnoštvo lijepih slika. Među odabranim znamenitostima ima i speleoloških, i to: Pazinska jama, špilja Vrelo u Fužinama, špilja Lokvarka u Lokvama, Đulin ponor u Ogulinu, jama Balinka pokraj Plaškog, špilja Vrlovka u Kamanju, Barčeve špilje pokraj Rakovice, Cerovačke špilje pokraj Gračaca, špilja Samograd u Perušiću, vrelo Cetine pokraj Vrlike, izvor Rumin pokraj Sinja, špilja Vranjača na Mosoru, Kolač na Braču, Zelena špilja na otoku Ravniku, Biševske špilje i Odisejeva špilja na Mljetu.

Ovi speleološki objekti ilustrirani su fotografijama Drage Pavličevića, Zlatka Pepeonika, Vlade Božića, Mladena Garašića i Branka Jalžića.

Knjigu je tiskala Školska knjiga u Zagrebu 2012. na 260 stranica, s tvrdim koricama.

Vlado Božić

Tajanstvena Hrvatska - 60 skrivenih dragulja naše domovine

U listopadu 2012. Mozaik knjiga d.o.o. izdala je prekrasnu knjigu formata A4, s tvrdim koricama, tiskanu na 416 stranica, koja obrađuje 60 zanimljivih hrvatskih lokaliteta. Autori tekstova su Ivana Buj, Alan Čaplar i Hrvoje Kekez, a autor svih fotografija Dario Žagar. Speleolozima je knjiga zanimljiva jer je trećina tekstova i slika posvećene speleološkim objektima. Ivana Buj pisala je o augustinskom samostanu u špilji Sv. Nedjelji na Hvaru i o Medvidinoj špilji na Biševu; Alan Čaplar o rijeci Uni, Đurovićevoj špilji u Čilipima, Odisejevoj špilji na Mljetu, »Kolaču« (kamenom mostu) na Braču, Cetini, špiljama na Jankovcu, Grapčevoj špilji na Hvaru, slapu i špilji Krčić, Tonju i njegovim špiljama, špilji Vranjači, Đulinom ponoru i Pazinskom ponoru; Hrvoje Kekez o vojnim tunelima u Puli, Titovoj špilji na Visu, Zmajevoj špilji na Braču, špilji Vindiji te o crkvi i špilji sv. Jere na poluotoku Marjanu.

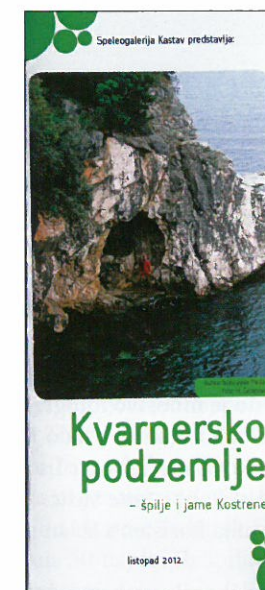
Prekrasne fotografije u boji, ponegdje i preko dvije stranice, s prikladnim tekstovima pružaju čitatelju uvid u zaista tajanstvene kutke naše domovine. Gledanjem slika i čitanjem tekstova ova knjiga neodoljivo stvara želju za vlastitim posjetima predstavljenim lokalitetima.

Vlado Božić

Kvarnersko podzemlje - špilje i jame Kostrene

Deplijan tiskan u listopadu 2012. predstavlja nov postav Speleogalerije u Kastvu. Autori izložbe i slika su članovi SU-a »Estavela« iz Kastva i članovi HBSD-a, a izdavač deplijana SU »Estavela«. Izložba i deplijan rezultat su projekta posvećenog speleološkom i biospeleološkom istraživanju okoline Kostrene koje su tokom 2007.-2011. proveli članovi spomenutih udruga. Istraženo je 12 špilja i četiri umjetna podzemna objekta, od kojih je najzanimljivija Urinjska špilja u kojoj je još davne 1963. naš član Bruno Puharić zaronio na dah 6 m duboko. Projekt je realiziran uz pomoć Općine Kostrena i Turističke zajednice Kostrena.

Vlado Božić

Alan Čaplar: Planinarski udžbenik

Ovu knjigu mekih korica, tiskanu na 368 stranica, izdao je Hrvatski planinarski savez kao nastavnu literaturu za opće planinarske škole. U njoj se nalaze tekstovi i o mnogim planinarskim specijalnostima. Sadržaj knjige usuglašen je s programima školovanja planinarskih djelatnosti pa sadrži odgovarajuća poglavlja o osnovnim pojmovima i obilježjima planinarstva, povijesti planinarstva, planinama, kretanju po planinama, penjanju u ljetnim i zimskim uvjetima, opremi,

orijentaciji, vodičkoj djelatnosti, noćenju u planini, prehrani i higijeni, ponašanju u planini, zaštiti okoliša, meteorologiji, opasnostima, spašavanju i prvoj pomoći. Naravno, tu je i poglavlje o speleologiji, ali samo radi upoznavanja s tom djelatnošću (str. 140-146). Ukratko su opisana obilježja speleologije, posebnosti kretanja u podzemlju, speleološka oprema, speleološki objekti, speleološko školovanje i speleološka organiziranost. Uz tekst o speleologiji, koji je odobrila KS HPS-a, objavljeno je mnoštvo fotografija koje su dali speleolozi Darko Bakšić, Vlado Božić, Jana Bedek, Tihomir Kovačević, Damir Lacković, Nenad Šaljić, Gordana Polić i Ante Sušić. Više je speleoloških fotografija korišteno izvan poglavlja o speleologiji.

Prikladan udžbenik svakom planinaru, pa tako i svakom speleologu.

Vlado Božić

Uzlovi u speleologiji i speleospašavanju

Hrvatska gorska služba spašavanja izdala je u listopadu 2012. u digitalnom obliku priručnik instruktora speleologije Darka Bakšića »Uzlovi u speleologiji i speleospašavanju« u sklopu projekta EU Proteus. Riječ čvor označava ono što nastaje kad se konac, uža, žica i sl. zamrse na jednome mjestu, dok uzao označava dio užeta namjerno upleten na način da se njime ostvare određene karakteristike i funkcija užeta. Drugim riječima, u speleologiji se koristimo uzlovima, a čvorovima tu nema mjesta, kao uostalom niti u ovom priručniku. Tako su na 22 stranice prikazani osnovni uzlovi te kratke upute o načinu njihova vezanja i korištenja u speleologiji i speleospašavanju. Zanimljiva je tablica koja objedinjuje podatke (prikupljene iz nekoliko relevantnih svjetskih izvora) o smanjenju nosivosti užeta kod različitih tipova uzlova. Uz osnovne podatke o nosivosti, jasno je prikazano i smanjenje nosivosti neispravno opterećenih uzlova, no nažalost tih podataka je malo pa nisu obuhvaćene mnoge situacije koje se redovito susreću po terenu, primjerice smanjena nosivost »neurednih« čvorova. Bavljenje speleologijom nezamislivo je bez dobrog poznavanja uzlova. Priručnik služi kao dostupno i jednostavno štivo za učenje i sigurno će naći primjenu u školovanju novih speleologa. Tekst je objavljen na internetu i dostupan svima putem stranica Speleološkog poslužitelja ili jednostavnom pretragom.

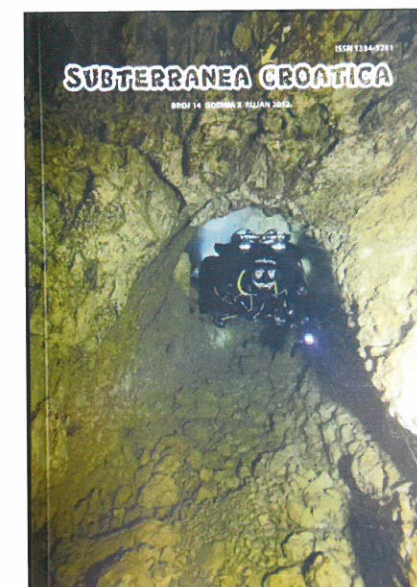
Ruder Novak

Periodička izdanja

Subterranea croatica, br. 14, stručni časopis za speleologiju, izdaje Speleološki klub »Ursus spelaeus«, Karlovac, P.P.102

U rujnu 2012. izašao je novi broj ovog časopisa, i dalje u standardnom formatu, ali sada sa slikama u boji, na 54 stranice i s dva priloga (veliki nacrti). Glavni urednik je i dalje Hrvoje Cvitanović.

Marin Glušević (SO HPD-a »Mosor«, Split) dao je prikaz speleološkog logora »Mokre noge 2011« na kojem je istražena jama »Mokre noge« do dubine od 831 m (velik nacrt) i tako postala najdublja jama Biokova. Andrija Rubinić (SU »Estavela«, Kastav) opisao je Speleološki kamp »Šverda 2011« na kojem je najvažniji rezultat istraživanje Jame na Kačju do -252 m, a Damir Basara (SO PD-a »Dubovac«, Karlovac) speleološku ekspediciju na srednjem Velebitu »Klementa 2011« u kojoj je najveći uspjeh postignut istraživanjem špilje Atila, duge 1523 m. Domagoj Tomašković (SK »Samobor«, Samobor) objavio je velik nacrt s opisom špilje Dolače u Žumberku (duljina 1262 m), dovršen 2011. nakon 15-godišnjeg istraživanja. Dinko Stopić (SD »Karlovac«, Karlovac) i Hrvoje Cvitanović (SK »Ursus spelaeus«, Karlovac) prikazali su istraživanje Mikića jame pokraj Perjasice, duge 227 m, a Goran Rnjak i Mario Blatančić (SO PK-a »Sv. Mihovil«, Šibenik) te Petronije Tasić i Tonči Rađa (SD »Špiljar«, Split) istraživanje Martića pećine i Prčove pećine pokraj Kistanja. Marko Lukić (HBSD) obradio je »Specifične prilagodbe skokuna Škarorukog Veleša na stanište špiljskog higropatrika jame Amfore«, a Tatjana Kolak (Muzej Like Gospić) arheološke nalaze iz špilje Los Antonio na srednjem Velebitu (Japage). Vlado Božić je dao povijesni pregled dosadašnjih saznanja o Medvidinoj špilji na otoku Biševu, a Hrvoje Cvitanović njezin nacrt i opis. O najnovijim rezultatima istraživanja Jame kod Rašpora u Istri pisali su Lovel Kukuljan (SU »Estavela«, Kastav) i Ivan Glavaš (SU »Spelunka«, Opatija) te objavili nacrt novih dijelova jame. Petra Kovač Konrad (Društvo za istraživanje krša »Freatik«, Zagreb) opisala je speleoroni-lacko istraživanje izvora Suvaje na Krkavskom

polju, a Andrija Rubinić je dao godišnji izvještaj o radu SU-a »Estavela« za 2011. godinu. Marina Trpčić (SK »Ozren Lukić«, Zagreb) opisala je studentsko putovanje u njemački geopark Bergstrasse-Odenwald kod grada Buchena koje je poduzela radi upoznavanja tuđih iskustava sa zaštitom špilja, a koja bi htjela primijeniti na Špilju u kamenolomu Tounj. Hrvoje Cvitanović je na kraju prikazao knjižicu »Jama u Predolcu« koju su izdali Udruga za promicanje zaštite prirodne i kulturne baštine Neretve Baštinik i HBSD te, kao i uvijek, popis 50 najduljih špilja i 50 najdubljih jama u Hrvatskoj.

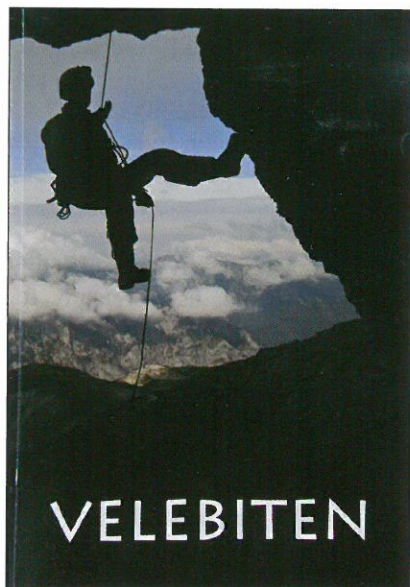
Vlado Božić

Velebiten, br. 47 časopis planinarskih aktivnosti, glasilo Planinarskog društva Sveučilišta »Velebit«, Radićeva 22, 10 000 Zagreb

Ovaj broj izašao je u siječnju 2012., ima 88 stranica i sve slike u boji (nažalost, loše kvalitete). Urednik je Marko Rakovac, član Speleološkog odsjeka PDS-a »Velebit«. Objavljena su 24 priloga, od toga je pola zanimljivih speleolozima.

Prvi je prilog pripao speleolozima Jasni i Ronaldu Železnjak, koji su opisali svoje bračno putovanje – medeni mjesec, trekking u Nepa-

lu, na kružnom putovanju oko planine Anna-purne. Novogodišnje speleološko istraživanje (2010./2011.) na otoku Braču članova »Velebita« i »Profunde« opisao je Marko Rakovac, a Ive Alviž istraživanje jedne bezimene jame na Žumberku (-30 m). Tea Selaković opisala je dvotjedni boravak članova »Velebita« i SK-a »Samobor« u Velikoj Britaniji, kojom prilikom su zajedno s britanskim speleolozima posjetili tamošnje najzanimljivije špilje i jame. Goran Rnjak i Dina Kovač opisali su traženje i istraživanje jame Prvače kod Kistanja, a Marko Rakovac i Anja Žmegač novogodišnje istraživanje jama u Austriji zajedno s austrijskim, mađarskim, talijanskim i srpskim speleolozima, uz proslavu Nove godine 2011. u planinarskom domu Schiestlhaus (2190 m). Svoj doživljaj ronjenja u Lukinoj jami 2010. opisao je Ivica Ćukušić – Ćuki, a svoje sudjelovanje u toj akciji slovenski speleolog Marko Erker iz JK-a Logatec. Kako je doživio svoje spašavanje iz jamskog sustava Kita Gačešina – Draženova puhaljka 2011. opisao je Tomislav Guščić – Trooly. Traženje Jame kod Markove kolibe na Sjedinovcu na Dinari i njeno istraživanje prikazao je Goran Rnjak i tek kod kuće ustanovio da se jama nalazi u BiH. Povijesni pregled istraživanja najdublje jame na svijetu, Voronje u Abhaziji, na zapadnom dijelu Kavkaza, kao i geologiju i hidrogeologiju planine Arabike u kojoj se ta jama

nalazi, iscrpno je obradio Darko Bakšić – Bakša. Opisao je i sudjelovanje dvojice hrvatskih speleologa (Darko Bakšić i Robert Erhardt) u ekspediciji u toj jami 2009. kada su dosegli dubinu od 2080 m. Francuski speleolog Johann Culot – Yo iz Grenobla, koji je 2009. s »velebitašima« bio na istraživanju Kite Gačešine i dva dana bivakirao na dubini od 500 m, usporedio je francuski način istraživanja s ovim i izjavio da nikad nije doživio nešto ljepše jer su hrvatski speleolozi najbolji (tekst je pisan engleskim jezikom). Marijan Čepelak – Maligan pokušao je popisati glazbena djela koja imaju neku vezu s planinama i špiljama pa poziva i druge da pronađu još takvih glazbenih djela. Zadnji prilog dala je Jasna Železnjak o zdravstvenim aspektima duljeg boravka u špiljama. Ostali prilozi (članci i pjesmice) vezani su uz planinarenje i alpinizam. Vlado Božić

Helop 8 (siječanj 2012.) i Helop 9 (prosinac 2012.)

Iako izlazi jednom godišnje, prošle su godine objavljena dva broja, po jedan na početku i na kraju godine. Prilozi su planinarski, alpinistički i speleološki, te uglavnom tematski vezani za akcije u razdoblju između izdavanja brojeva.

Špiljarske teme obrađene u broju 8 obuhvaćaju Kitu Gačešinu, Crnopac, Cetinu, Mokre noge na Biokovu, Dinaru, jamu Zvekaču, izvor Litno u Zatonu i objekte na otocima Šibensko-kninske županije.

U broju 9, uz novosti vezane za Kitu Gačešinu, tu je i sistem Migovac u Sloveniji, članak o objektima »Natura 2000«, objekti oko Vodica, dva teksta o održanoj speleo-školi, Golubinka u Grulovićima i špilja u kamenolomu Debeljači kod Lovinca.

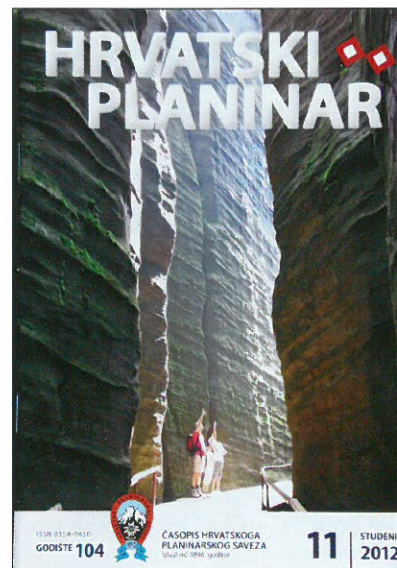
Članci su popraćeni fotografijama u boji, te često nacrtima i kartom terena. Svaki broj ima oko 150 stranica s četrdesetak kraćih priloga.

Milivoj Uroić

Hrvatski planinar u 2012. godini (godišće 104.)

časopis Hrvatskog planinarskog saveza, 10 000 Zagreb, Kozarčeva 22

- Darko Berljak: Hrvatski planinarski savez u 2011. – Speleologija, br. 1, str. 10-11
- Teo Barišić: Jamski sustav Kita Gačešina – Draženova puhaljka na Crnopcu, br. 1, str. 16-21

- Željko Poljak: Iz planinarske prošlosti - Prvi hrvatski speleolog Ivan Lovrić, br. 2, str. 97
- Željko Poljak: Iz planinarske prošlosti – Lukina jama – »jama nad jamama«, br. 3, str. 143
- Zvonko Filipović: HPD »Željezničar« iz Zagreba u protekloj godini – Speleološki odsjek, br. 4, str. 204-205
- Vlado Božić: Ispiti za speleologe i instruktore speleologije te nove speleološke značke, br. 7-8, str. 353
- Damir Bajs: Planinarska obilaznica Špiljama Lijepe naše, br. 10, str. 458
- Željko Poljak: 1.10.1953. Izašao prvi broj časopisa Speleolog, br. 10, str. 459
- Vlado Božić: Fosilijada, skup starih špiljarafosila, br. 10, str. 460
- Vlado Božić: Rudnik Sv. Barbara – nova atrakcija u Samoborskom gorju, br. 11, str. 478-483
- Hrvoje Malinar: Putovanje u Pivnicu i mrtvaci u trećem razredu vlaka, br. 11, str. 501-502
- Željko Poljak: Horvatovih 500 stuba – kreativnost »običnog« planinara, br. 11, str. 511
- Vlado Božić: Špilja Lokvarka opet dostupna, br. 11, str. 512-514
- Vlado Božić: Lokvarska Staza špilja, br. 11, str. 514-515
- Mladen Grubanović: Sjećanje na planinarskog stvaratelja i vizionara Vladimira Horvata, br. 12, str. 560-561

Hrvatska vodoprivreda

informativno-stručni časopis Hrvatskih voda, 10 000 Zagreb, Ulica grada Vukovara 220

- Tihomir Kovačević – Tihi: Sedam veličanstvenih vrila našeg dinarskog krša – Una i Rumin, br. 198, za siječanj/svibanj 2012, str. 114-119
- Roman Ozimec: Vodena špiljska fauna Hrvatske 4 – spužve (Spongia), br. 198, za siječanj/svibanj 2012, str. 120-123
- Roman Ozimec: Lastovo – najmlađi Park prirode (Apaurinski otok – špilje i jame), br. 199, za lipanj/kolovoz 2012, str. 95
- Srećko Božičević: Kada voda nestane (Crveno i Plavo jezero kod Imotskog), br. 199, za lipanj/kolovoz 2012, str. 96-100
- Tihomir Kovačević: Tajne jezera Sinjac i izvora Krnjeze, br. 199, za lipanj/kolovoz 2012, str. 101-104
- Roman Ozimec: Vodena špiljska fauna Hrvatske 5 – pijavice (Hirundea), br. 199, za lipanj/kolovoz 2012, str. 105-107

Meridijani

časopis za geografiju, povijest, ekologiju i putovanja, 10430 Samobor, Obrtnička 26

- Višnja Grabovac: Tanzanija – nalazište špiljske umjetnosti Kondoa, br. 162, veljača 2012. str. 097
- Ž.K.C.: Gruzija – Hoće li gruzijsko kulturno blago pronaći svog spasitelja? (grad Vardžija u špiljama planine Erušeli), br. 163, ožujak 2012, str. 010-011
- K.B.: Francuska – Pompeji zapadnog svijeta (otkriven tunel iz I. svj. rata, dug 90 m s ostacima ljudi i opreme), br. 164. travanj 2012, str. 014-015
- Anonimus: Planet internet – Baračeve špilje, br. 166, lipanj 2012, str. 020
- Ž.K.G.: Paleolitički umjetnici s Korčule – prvi europski keramičari (nalazi iz Vele spile), br. 167, rujan 2012, str. 010
- K.B.: Španjolska – Čije su legendarne slikarije u špilji Altamiri?, br. 167, rujan 2012, str. 012
- Anonimus: Upoznaj Hrvatsku – U okrilju tajanstvenih kanfanarskih špilja, br. 168, listopad 2012, str. 089
- Ž.K.G.: Italija – otkrivene Etrušćanske podzemne piramidalne odaje, br. 169, studeni 2012, str. 009

- Hrvoje Dečak: Tihomir Marjanac, br. 169, studeni 2012, str. 030-035

Priroda

časopis Hrvatskog prirodoslovnog društva, Frankopanska 1, 10 000 Zagreb

- Dalibor Sumpor: Godina šišmiša, br. 6/11, str. 24-29
- Dubravka Flajs i Nikola Rašić: Planinarski po Paklenici (Manita peč – Sige s osobnim imenima), br. 4/12, str. 36-37

National geographic Hrvatska

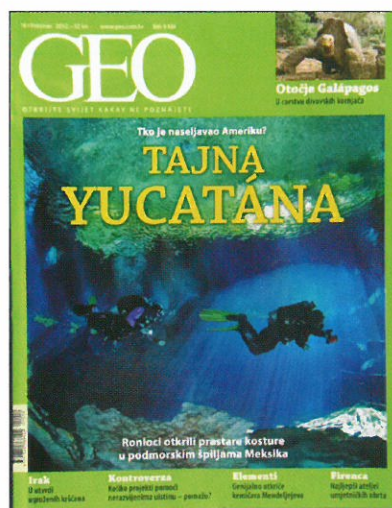
službeno glasilo društva National Geographic Hrvatska, 10 000 Zagreb, Radnička cesta 28

- Mark Jenkins: Posljednji spiljski ljudi u Papua Novoj Gvineji, br. 2, veljača 2012. str. 64-79
- Olivia Judson: Erebus (ledene špilje u utrobi antarktičkog vulkana), br. 7, srpanj 2012. str. 74-93
- Michael Finkel: Nebeske špilje Nepala, br. 10, No. 108, listopad 2012, str. 56-75

Geo

hrvatsko izdanje, Global studio d.o.o., Ulica grada Mainza 26, 10 000 Zagreb

- Jörn Auf dem Kampe: Kostur iz špilje – Blago iz Sterkfonsteina (čovjek-majmun, Little Foot), br. 7/srpanj 2012, str. 60-67
- Lars Abromeit: Misterij mrtvih s Yucatána (ronjenje u podmorskim špiljama Meksika), br. 101, prosinac 2012, str. 22-39

Senjski zbornik

prilozi za geografiju, etnologiju, gospodarstvo, povijest i kulturu, 53270 Senj, p.p.86

- Vlado Božić: Podzemni bunker u Senju, god. (br.) 38, za 2011., str. 383-398

Scuba life

Prokljanska 1, 10 000 Zagreb

- Ante Pavić: 11 legendi ronjenja – Sheck Exley, pionir speleoronjenja, br. 9, rujan 2012, str. 41
- Stanko Borić, Gordan Horvat, Brane Radević: Samo za najhrabrije – izazovi potopljenog podzemlja – pregled najzanimljivijih speleoronilačkih objekata u Hrvatskoj, Sloveniji, BiH, Crnoj Gori i Makedoniji, br. 9, rujan 2012, str. 74-81
- Stanko Borić i Gordan Horvat: Vuk samotnjak speleoronjenja – Luigi Casati, br. 10, prosinac, 2012. str. 76-81,

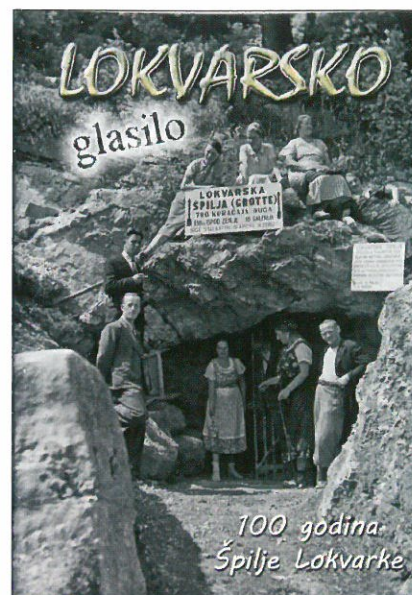
PRIMAT

studentski popularno-znanstveni časopis Prirodoslovno – matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, god. I, br. 1, prosinac 2012.

- AT (Alan Turk): Speleologija, str. 46-48

LOKVARSKO GLASILO 2012.

Ovo je već drugi lokvarski godišnjak i gotovo u cijelosti je posvećen stotoj obljetnici turističkog uređenja špilje Lokvarke. Glasilo je formata A4, tiskano na 32 stranice finog papira, sa slikama u

boji. Odgovorni urednik je Anton Mihelčić, a izdavač Općina Lokve. U uvodnom dijelu tiskan je govor Gordane Božić, predsjednice Odbora za proslavu 100-te godišnjice špilje Lokvarke, a slijede opisi špilje Lokvarke (povijest istraživanja i uređenja za turističke posjete), opis Staze špilja (trasa staze i kratak opis 12 lokaliteta), poseban opis Hirčeve špilje na Bukovcu, Medvjede špilje i park-šume Golubinjak, koje je pripremio Rudolf Komadina. Na zadnjim stranicama glasila, o najvažnijim radovima općinske uprave u 2012. godini izvjestili su Antun Mihelčić, načelnik općine, i Ivica Gžžanić, predsjednik Općinskog vijeća. Budući da u Lokvama još nema hotela, objav-

ljena je i mogućnost privatnog smještaja za one koji se žele dulje zadržati u Lokvama.

Glasilo je tiskano u 1000 primjeraka i dijeli se besplatno. Vlado Božić

Speleo stamp collector

Vauwerhofweg 3, 8333 CB Schimmert, Nizozemska

- D. Lučić: Nacionalni park Kornati (Kornati i morska medvjedica). No. 90, March 2012., str. 20-21.

Jaskinie

ul. Ehrenberga 36a, 31-309 Krakow, Poljska

- J.N.: Chorwacja (kratka vijest, prema Speleologu br. 59). No. 2 (67) 2012., str.4.

Naš krš

izdaje Speleološko društvo »Bosansko-hercegovački krš« i Centar za krš i speleologiju, br. 44-45, za 2011.-2012, Sarajevo

U ovom broju objavljen je Zbornik radova sa Susreta speleologa i istraživača krša Bosne i Hercegovine, održanog 4.-6. svibnja 2012. u Velikoj Čajni pokraj Visokog. U ovom broju je objavljen i zanimljiv prijedlog dr. sc. Ive Lučića, speleologa dobro poznatog novinara koji živi u Zagrebu, a koji je ujedno i predavač o kršu na Fakultetu društvenih znanosti »Dr. Milenko Brkić« u Međugorju. Lučić je predložio da se na tom fakultetu uvede diplomski studij »Istraživanje i upravljanje kršem« koji bi, kako kaže, »bio jedini sveučilišni studij o kršu prvog i drugog stupnja u regiji, a i znatno šire«. Za sada to se još nije ostvarilo.

Vlado Božić

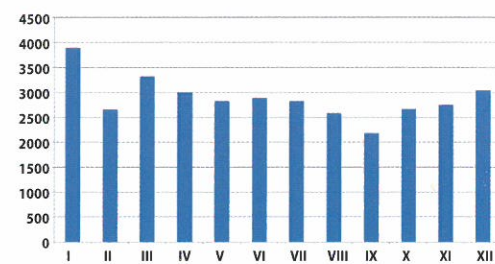
Web stranice Speleološkog odsjeka Željezničar www.speleolog.hr

Kao jedan od primarnih načina komunikacije s javnošću, izvještavanja o radu i aktivnostima, Speleološki odsjek Željezničar koristi svoje web stranice. Uz osnovne podatke o radu Odsjeka, na stranicama se mogu vidjeti informacije o publikacijama, projektima, seminarima, ekspedicijama te opisi i nacrti odabranih speleoloških objekata što ih je izradio Odsjek.

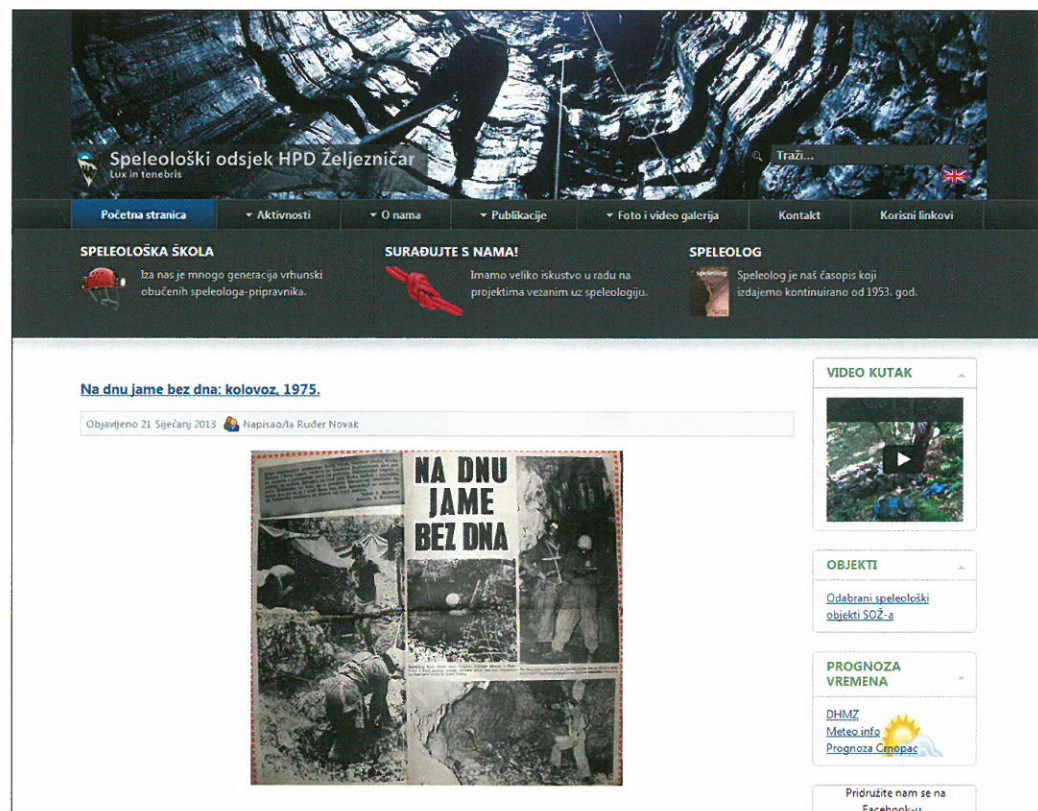
U 2012. promijenjen je urednik stranica, te je nedugo nakon toga, iz tehničkih razloga i zbog zastarjelog vizualnog izgleda stranice, promijenjen dizajn i djelomično koncept stranice radi bolje preglednosti i lakšeg snalaženja.

Tokom godine objavljena su 33 članka. Od toga su 12 članaka izvještaji s terena i 5 videa. Uz članke su objavljene i 342 fotografije.

Stranice Odsjeka posjećene su ukupno 35 154 puta. Posjećenost po mjesecima prikazuje grafikon.

Od 2000. do danas na stranicama je objavljeno 300-tinjak članaka te preko tisuću fotografija.
Ivana Gruber

IN MEMORIAM

Romana Lattinger (1935. – 2012.)

Dr.sc. Romana Ana Lattinger (18. 9. 1935. – 28. 1. 2012.) rođena je u Karlovcu gdje je završila osnovnu školu i gimnaziju. Studij biologije završila je na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Nakon što je kraće vrijeme bila nastavnik u Rijeci, od godine 1963. do 1992. radila je isprva kao asistent, a poslije kao docent na Zoologijskom zavodu Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, od kuda se zbog zdravstvenih razloga morala prije vremena povući u mirovinu. Voljela je prirodu, često je planinarila, a posebno su je privlačile vode jer je odrasla uz Kupu i Koranu. Kako se kao znanstvenik bavila podzemnim životinjama, silno je željela istraživati i u špiljskom podzemlju, pa je postala isprva član Speleološkog odsjeka PD-a »Zagreb«; od godine 1984. do 2002. je član Speleološkog odsjeka PD-a »Željezničar«, a bila je i član »Speleološkog saveza Jugoslavije« i »The National Speleological Society«, SAD. Pri kraju svoga životnog puta postala je i počasni član »Hrvatskog biospeleološkog društva«. Prošla je speleološki tečaj 1984. (XIV. Zagrebačka speleološka škola SO-a Velebit, s posjetom Jopićevoj špilji), no zdravstveno stanje joj nije dopustilo da svoje želje o istraživanju špilja i ostvari. Uspjela je započeti istraživanja faune u svega nekoliko špilja: Veternici, Baraćevim špiljama, Planinskoj jami... Kao mentor studentima vodila je izradu dva diplomatska rada vezana za faunu beskralježnjaka podzemnih voda, i to Diani Audy (poslije Garašić) koja je diplomirala na vodenoj fauni špilje Veternice i Bredi Rogulj koja se bila počela specijalizirati za istraživanja podzemnih račića iz skupine ljuskara (Ostracoda).

Na fakultetu je bila jedan od asistenata akademika prof. dr.sc. Milana Meštrova, s kojim je dugo godina surađivala na istraživanju faune

i ekologije rakova podzemnih voda. U zahvali doktorske disertacije sjetila ga se riječima »vjerojatno moje zanimanje nikada ne bi krenulo prema neobičnom svijetu tame da me nije prof. dr. Milan Meštrov prije mnogo godina vedro pozvao na suradnju«. S njim je započela prikupljati faunu intersticija krških vodotoka (freatika i hiporeika: prostora vodonosnika između valutica šljunka i pijeska) Hrvatske, te Bosne i Hercegovine. Jedan od značajnijih rezultata tih istraživanja bio je tada prvi nalaz osobitog račića drevne skupine porijeklom iz sredozemnih mora geološkog doba tercijara, vrste *Lymnosbaena* (= *Monodella*) *finki* (Meštrov et Lattinger-Penko, 1969), nazvanog po dugogodišnjem kustosu Narodnog muzeja i profesoru Sveučilišta u Zagrebu, zoologu dr.sc. Nikoli Finku. Tada jedini nađeni primjerak ove reliktno vrste otkriven je u intersticiju spruda rijeke Bosne kod Zenice. Poslije je ova vrsta nađena u većem broju i u špiljama, npr. u freatiku nekoliko špilja Tršćanskoga krasa (Fabio Stoch, 2008). U hrvatskim špiljama još nije otkrivena jer do-